

Memo

Ter attentie van	Gemeente Hillegom
Datum	9 juli 2014
Distributie	
Projectnummer	131629.01
Onderwerp	Memo antwoorden vragen Commissie Bezwaarschriften betreffende inrichting Vosse- en Weerlanerpolder

Op 13 maart 2014 heeft er een hoorzitting plaatsgevonden van de Commissie Bezwaarschriften. Deze hoorzitting vond plaats naar aanleiding van het bezwaar tegen het inrichten van de Vosse- en Weerlanerpolder. De Commissie is van mening dat onderstaande vragen nader onderbouwd dienen te worden:

- a. hebben de thans vergunde werken en werkzaamheden en daarbij behorende bouwwerken hetzij direct, hetzij indirect gevolgen waardoor blijvend onevenredig afbreuk wordt gedaan aan de natuurwaarden van het weidevogelgebied en kan hieraan wel of niet door het stellen van voorwaarden in voldoende mate tegemoet worden gekomen?;
- b. daarbij dient betrokken te worden dat er al een deel van het fietspad is ingepland, dat dat deel van het fietspad losstaat van de onderhavige vergunning en dat de gevolgen daarvan dus als bestaande situatie moeten worden aangemerkt;
- c. in het te vragen advies dient inzicht te worden gegeven in de kans dat de vogelpopulatie zo klein wordt door verstoring dat deze onder de ondergrens zakt en dus zal verdwijnen;
- d. welke voorwaarden ten aanzien van het beheer van het gebied en concrete beheermaatregelen zijn nodig om de verstoring van de weidevogelpopulatie zoveel als mogelijk te voorkomen en de aantasting van de natuurwaarden - ook op termijn - niet onevenredig te laten zijn? In het bijzonder dient daarbij nogmaals de breedte van de verstoringzone te worden betrokken is het verstandig of nodig om het diagonale struipad langer af te sluiten, namelijk ook al in het voorbroedseizoen en tot half juli?;
- e. in hoeverre zijn andere maatregelen nodig zoals een aanlijngedod voor honden?

a., b. en c. In de eerdere memo's van SAB en Aveco de Bondt is het reeds geplande - maar niet gerealiseerde - ten oosten gelegen fietspad niet meegenomen in de effectenbeoordeling. Dit is niet meegenomen omdat dit fietspad nog niet gerealiseerd is, dit een aparte procedure betrof en daarmee nog geen effecten op de huidige natuurwaarden veroorzaakt. De eerder uitgevoerde effectenbeoordeling is uitgevoerd met in het achterhoofd dat er dus geen verstoring van het oostelijk deel plaats vond.

Nu de verstoringszone van de realisatie van het oostelijke fietspad meegenomen dient te worden wordt het verstoorte deel van de Vosse- en Weerlanerpolder groter. Het minder verstoorte deel dat overblijft is daardoor kleiner. De vraag vanuit de commissie betreft of het overblijvende deel geschikt is voor een levensvatbare populatie weidevogels of dat de populatie zo klein wordt dat deze zal verdwijnen.

In het bestemmingsplan staat niet gedefinieerd dat de weidevogelfunctie moet voldoen aan een levensvatbare populatie en voor welke soort. Er wordt vermeld dat de gronden bestemd zijn voor het behoud, het herstel en/of de ontwikkeling van natuurwaarden. De natuurwaarden / weidevogelfunctie kunnen /kan gelezen worden als foerageergebied of als nestlocatie, niet alleen als levensvatbare weidevogelpopulatie.

Kerngebieden voor weidevogels staat niet op zichzelf, maar functioneren in een netwerk van weidevogellandschappen die variëren in grootte en in kwaliteit (Kentie et al., 2011). Voorstaande betekent dat één gebied (in dit geval Vosse- en Weerlanerpolder) niet alleen van belang is voor een weidevogelpopulatie, maar dat er meerdere weidegronden in de omgeving van belang zijn voor gezonde weidevogelpopulatie.

Wat is de minimumomvang voor een succesvolle weidevogelpopulatie? Uit onderzoek komt als minimumomvang van succesvolle populaties een oppervlakte naar voren van 50-250 ha (Wymenga et al. 2001, van 't Veer et al. 2008, Piersma & Kentie in Wymenga et al. 2010). Wymenga et al (2010) kiezen op grond hiervan als criterium voor weidevogelcompensatie een minimumoppervlakte van 170 ha. Hoe deze omvang vertaald moet worden naar de minimale omvang van deelpopulaties in een netwerkstructuur is echter onbekend (Oosterveld, 2011¹). Dit betekent dat de weidevogelpopulatie in de Vosse- en Weerlanerpolder (30 ha.) volgens Oosterveld (2011) niet 'succesvol' genoemd kan worden, toch is de broeddichtheid van aantal weidevogels hoog (Alterra, 2014).

De kans dat de huidige weidevogelpopulatie in de Vosse- en Weerlanerpolder, met de realisatie en (vooral) het in gebruik nemen van het oostelijk fietspad, afneemt is aannemelijk. Of de populatie in zijn geheel verdwijnt is niet met zekerheid te zeggen, maar kritische soorten zoals de grutto en tureluur kunnen door een toename in verstoring wel verdwijnen. Weidevogelsoorten als scholekster en Kievit zijn minder kritisch en blijven mogelijk langer in een kleiner gebied. De huidige oppervlakte van de Vosse- en Weerlanerpolder ligt al ver onder de minimumomvang van een succesvolle populatie, maar herbergt wel een hoog aantal broedgevallen. De huidige weidevogelkwaliteiten in Vosse- en Weerlanerpolder zijn - zoals Alterra stelt- uitzonderlijk. Uitzonderlijk met de aanwezige toenemende opgaande begroeiing, rietvegetatie en pitrus die belemmerend zijn voor weidevogels. Door deze aspecten aan te pakken en het beheer volledig af te stemmen op weidevogels vindt tevens een verbetering van de weidevogelfunctie plaats.

Om de effecten van het gebruik van de fietspaden op de weidevogels te beperken is het een optie om (1) alle fietspaden, (2) het oostelijke of (3) het diagonale fietspad - net zoals het struipad - af te sluiten in het broedseizoen van weidevogels. Verstoring van weidevogels door de aanwezigheid van mensen heeft een groter effect dan de aanleg van de paden zelf. Advies is om

---

¹ E.B. Oosterveld 2011 Selectie, beheer en inrichting van weidevogellandschappen in Fryslân. A&W-rapport 1572 Altenburg & Wymenga ecologisch onderzoek, Feanwâlden

de periode waarin de fietspaden / struinpaden afgesloten worden per jaar te bepalen door een ter zake kundige op het gebied van weidevogels. Deze bepaling kan het beste aan het einde van de winter (februari) plaatsvinden, omdat dan bekend is of het een mild of een streng voorjaar wordt en of de vogels daardoor eerder naar Nederland komen om te broeden.

De natuurwaarden in het gebied worden niet alleen gedefinieerd als waarden voor weidevogels, maar ook voor overige waterminnende soorten. Door de nieuwe watergangen natuurvriendelijk aan te leggen - met plas-draszone - vindt er een verbetering plaats van waterminnende soorten zoals planten, amfibieën en vissen. Door het uitvoeren van deze natuurvriendelijke maatregelen wordt tevens voldaan in een kwaliteitsverbetering van bestaande natuurwaarden.

d. Het beheer van de agrarische weidegronden in de Vosse- en Weerlanerpolder (inclusief paardenweiden) wordt afgestemd op het broedseizoen van weidevogels. Dit betekent in het kort dat in de rustperiode - tot 15 juni of op de eerstvolgende datum dat er geen kuikens meer aanwezig zijn - de weidegronden niet beweid, gemaaid, gerold, gesleept, gescheurd, gefreesd, (her)ingezaaid, doorgezaaid of bemest mogen worden. Er mogen geen chemische bestrijdingsmiddelen worden gebruikt en er mag geen kunstmest of drijfmest worden verspreid op de weilanden.

Maaien vindt gespreid in tijd en ruimte plaats. Gespreid in de tijd maaien betekent het aanleggen van maaitrappen. Dat wil zeggen, dat het maailand niet allemaal in een keer wordt gemaaid, maar in fases. Eén maaitrap betekent maaien in twee keer, twee maaitrappen betekent maaien in drie keer. Vanuit de weidevogels bezien, is het ook wenselijk de percelen niet in één blok te maaien, maar gespreid in de ruimte, zodat aangrenzend aan een maaiperceel altijd een perceel of vluchtheuvel met lang gras beschikbaar is. Dit kan een ongemaaid perceel zijn (met een niet te zwaar gewas, zodat het nog begaanbaar is voor een Gruttokuiken) of een hergroeid perceel na vroeg maaien of voorweiden (Altenburg & Wymenga, 2007).

Het is tevens belangrijk om eventuele vluchtstroken zo neer te leggen, dat ze als verbindingzones fungeren naar percelen met lang gras. Als een vaste plaats wordt gekozen, is het mogelijk door een wat lichtere bemesting in het voorjaar een te zwaar gewas eind mei te voorkomen (Altenburg & Wymenga, 2007).

Indien beweiding wordt toegepast is spreiding van beweiding belangrijk. Kieviten en Tureluurs met kuikens en volwassen Gele kwikstaarten hebben een voorkeur voor beweid grasland om voedsel te vinden. Zorg er daarom voor, dat in de kuikenperiode beweid grasland beschikbaar is bij nestconcentraties van deze soorten. Voor Kieviten is de belangrijkste kuikenperiode half april tot juni, voor Tureluurs is dat half mei tot eind juni. Gele kwikstaarten hebben van april tot in juli belang bij beweid land. Verder is het van belang dat het gras kort de winter ingaat. Daarvoor kan het beste naweide worden toegepast (Altenburg & Wymenga, 2007).

Voorkomen moet worden dat er aanplant is van hoge bomen en struiken waar roofvogels in kunnen broeden. Verder is het belangrijk dat bestaande struiken en opslag van bomen uit het gebied verwijderd worden. Dit voorkomt predatie van (jonge) weidevogels.

Optimaal is een oppervlakteverhouding van laat gemaaid, structuur- en kruidenrijk grasland en extensief beweid grasland van 2:1. Voor (agrarisch) mozaïekbeheer geldt een minimumhoeveelheid kuikenland van 1,4 ha per Gruttobroedpaar, waarvan tenminste 1 ha structuur- en kruidenrijk (met een 50%- doorzichthoogte tussen 30 en 60 cm). Het kuikenland aanbieden binnen het bereik van de kuikens, afhankelijk van het stadium van de opgroeiperiode, of door een bepaald geconstrueerd mozaïek in een gebied aan deze laatste twee richtlijnen wordt voldaan, kan worden bepaald met het computerprogramma Beheer op Maat (BoM) (Oosterveld, 2011).

Als ervoor gekozen wordt om beweiding toe te passen, dan vindt dit op een extensieve manier plaats; één tot drie runderen of paarden per 3 tot 10 ha. Extensieve beweiding (tot 2 gve/ha) geeft een open structuur en mestflatsen die extra insecten aantrekken/ opleveren. Dit beheer vindt nu ook plaats in reservaten (Weidevogels, grasgroei en ruwvoer, 2010).

e. Weidevogels zijn grond broedende vogels. Loslopende honden hebben een negatief effect op broedvogels en andere diersoorten. Honden kunnen bodemnesten verstoren en (jonge) dieren doden (Yalden en Yalden, 1990 in Henkens et al. 2012²). Om te voorkomen dat de aanwezige broedsels van weidevogels worden verstoord of aangetast is het van belang om loslopende honden te weren in de Vosse- en Weerlanerpolder en dan met name in het broedseizoen van (weide)vogels. Een aanlijngedod voor honden is een goede en noodzakelijke maatregel.

---

² Henkens, R.J.H.G., Broekmeyer, M.E.A., Schotman, A.G.M., Goossen, C.M., Pouwels, R. 2012. Recreatie en Natuur; Kennis over effecten, kwetsbaarheid, han-delingsperspectieven en monitoring van recreatie in Natura 2000-gebieden. Alterra-rapport 2334. Alterra, Wageningen